

గడియారంలో ముల్లు చలనం - రంగుల రాట్నం తిరగడం

(మే 7 తరువాయి)

చలనం రకాలు

- స్థానాంతర చలనం
- భ్రమణ చలనం
- డోలన చలనం

1. స్థానాంతర చలనం

- ఒక వస్తువులోని అణువులన్నీ వస్తువు కదిలే మార్గంలోనే చలిస్తే, ఆ చలనాన్ని స్థానాంతర చలనం అంటారు
- అణువుల కలయిక రేఖీయ మార్గంలో ఉంటే రేఖీయ స్థానాంతర చలనం అని, వక్రరేఖ మార్గంలో ఉంటే వక్ర రేఖీయ స్థానాంతర చలనం అని అంటారు

ఉదా.

- హైవే పైన వాహన చలనం
- ధనస్సు నుంచి వదిలిన బాణం చలనం
- చెట్టు నుంచి కింద పడుతున్న కాయ చలనం
- పైవన్నీ రేఖీయ స్థానాంతర చలనం
- వక్రరేఖీయ స్థానాంతర చలనాలకు ఉదాహరణలు
- ఘాట్‌రోడ్‌లో బస్సు చలనం
- గతుకుల రోడ్‌లో స్టేజీ చలనం
- క్యారమేటోర్డ్‌లో కాయిన్ చలనం మొదలైనవి
- ఘాట్‌రోడ్‌లో బస్సు చలనం, క్యారమేటోర్డ్‌లో కాయిన్ చలనం, టీవీ రికార్డర్‌లో టీవీ చలనం మొదలైనవి రేఖీయ, వక్రరేఖీయ స్థానాంతర చలనాలు

2. భ్రమణ చలనం

- ఒక స్థిర బిందువును ఆధారంగా చేసుకొని, ఆ స్థిర బిందువు చుట్టూ చేసే చలనం
- వృత్తాకార చలనం, భ్రమణ చలనంలో ఒక ప్రత్యేక తరహా కలిగినది

ఉదా:

- ఫ్యాన్ రెక్కల చలనం
- సూర్యుని చుట్టూ గ్రహాల చలనం
- గడియారంలో ముల్లు చలనం
- మెలికాస్టర్‌లో ప్రాఫెటర్ చలనం
- కుప్పూరి సారె చలనం
- రంగుల రాట్నం చలనం మొదలైనవి

3. డోలన చలనం

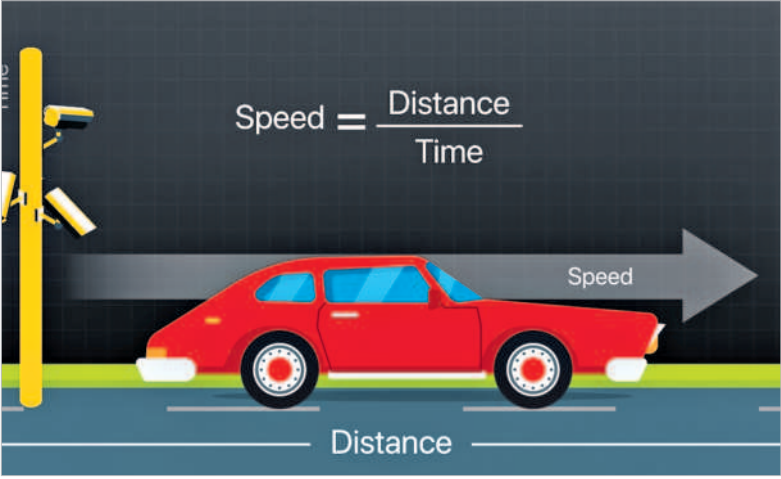
- ఒక వస్తువు ఒకే మార్గంలో ముందుకు, వెనుకకు/ పైకి, కిందకు చేసే చలనం

ఉదా.

- కుట్టు మిషన్‌లో సూది చలనం
- సీతాకోక చిలుక రెక్కల చలనం
- అల్లెటిక్/రన్నింగ్ చేసే క్రీడాకారుడి చేతుల చలనం మొదలైనవి

ఉదా.

- కుట్టు మిషన్‌లో సూది చలనం - డోలన చలనం
- చక్రం = భ్రమణ చలనం
- పెడల్ = డోలన చలనం
- స్టేజీ తొక్కుతున్న బాలిక చలనం - స్థానాంతర చలనం
- బాలిక స్టేజీ తొక్కుతున్నప్పుడు స్టేజీ చలనం - స్థానాంతర చలనం
- స్టేజీ చక్రం చలనం = స్థానాంతర, భ్రమణ చలనం
- స్టేజీ చెయిన చలనం = స్థానాంతర, భ్రమణ చలనం
- స్టేజీలోని అన్ని భాగాలను పరిగణనలోకి తీసు కున్నప్పుడు స్టేజీ చలనం = స్థానాంతర చలనం, భ్రమణ చలనం, డోలన చలనం
- స్థానాంతర, భ్రమణ, డోలన చలనాలను క్రమ చలనాలు అంటారు

- పై మూడు చలనాలను కాని వాటిని క్రమరహిత చలనం అంటారు
- రెండు సంఘటనల మధ్య వ్యవధిని కాలం అంటారు
- కాలానికి అంతర్జాతీయ ప్రమాణం (ఎనిఐ, సీజిఎన్)- సెకను
- ప్రాచీన కాలంలో కాలాన్ని కొలవడానికి సీడ గడియారాన్ని (సన్‌డయల్) ఉపయోగించారు
- ఏపీలో అతిపెద్ద సీడ గడియారం తూర్పుగోదావరి జిల్లా అన్నవరంలో శ్రీశీరవేంకట సత్యం రాయణ స్వామి దేవస్థాన ప్రాంగణంలో ఉంది.
- కాలాన్ని కచ్చితంగా కొలవడానికి పరమాణు గడియారాన్ని ఉపయోగిస్తారు.
- అటలు ఆడే సమయంలో స్టాప్‌వాచ్‌ను ఉపయోగిస్తారు
- 1000 సంవత్సరాలు
- 10 శతాబ్దాలు
- 10 దశాబ్దాలు
- 1 సహస్రాబ్దం ఇవన్నీ 1 మిలీనియమ్‌కు సమానం.
- చలనం
- సదిశ
- అదిశ
- దూరం
- స్థానభ్రంశం
- వడి
- వేగం
- త్వరణం

సదిశ : దిశ, పరిమాణం రెండింటిని కలిగి ఉన్న భౌతిక రాశులను సదిశ రాశులు అంటారు

ఉదా. స్థానభ్రంశం, వీడనం, వేగం, త్వరణం, భారం, బలపు, బలం

అదిశ రాశి

దిశ లేకుండా, కేవలం పరిమాణం మాత్రమే కలిగి ఉండే భౌతిక రాశిని - అదిశ రాశి అంటారు.

ఉదా. దూరం, వడి, పని ద్రవ్య రాశి- కాలం

రెండు బిందువుల మధ్య ఉన్న మొత్తం స్థానాంతర చలనం అంటారు

స్థానభ్రంశం

రెండు బిందువుల మధ్య ఉన్న కనిష్ట పొడవును స్థానభ్రంశం అంటారు

దూరం, స్థానభ్రంశాలకు సీజిఎన్ ప్రమాణం - cm

దూరం, స్థానభ్రంశాలకు ఎంకేఎస్/ఎనిఐ ప్రమాణం- meter

ప్రశ్న : ఒక వ్యక్తి 14 మీ వ్యాసార్థం కలిగిన వృత్తాకార బాట చుట్టూ రెండు భ్రమణాలు చేసిగా, అతను ప్రయాణం చేసిన దూరం, స్థాన భ్రంశాన్ని

కనుగొనండి.

జ: దూరం = 2 πr

= 2x 22/7x14
= 4 x 22
= 88 x 2 (భ్రమణాలు)

దూరం = 176 మీ

ప్రశ్న : ఒక వ్యక్తి 7 మీ వ్యాసార్థం ఉన్న వృత్తాకార బాటలో అర్ధవృత్తాన్ని పూర్తి చేశాడు. అయితే అతను ప్రయాణం చేసిన దూరం స్థానభ్రంశం

జ. స్థానభ్రంశం = 7(2)

= 14 m

దూరం = πr

= 22/7 x 7

= 22 m

ప్రశ్న . ఒక బాలుడు 4 మీ పొడవు, 3 మీ వెడల్పు ఉన్న దీర్ఘచతురస్ర గదిలో ఒక మూల నుంచి దాని ఎదురు మూలకు ప్రయాణం చేశాడు.

అయితే అతను ప్రయాణం చేసిన దూరం, స్థాన భ్రంశం కనుగొనండి.

జ. స్థానభ్రంశం = 5 మీ

= 4+3 = 7 మీ

వడి (speed)

దూరం/కాలం

దూరంలోని మార్పు రేటు

వడికి, మోగానికి - సీజిఎస్ ప్రమాణం

: cm/sec (or) cm.sec⁻¹

- ఎంకేఎస్ ప్రమాణం

: m/sec (or) m. sec⁻¹

ఒక వాహనం ప్రయాణం చేసిన దూరాన్ని కొల వడానికి 'ఓడో మీటర్'ను ఉపయోగిస్తారు

వర్షపాతాన్ని కొలవడానికి - యుడోమీటర్ ను ఉపయోగిస్తారు

వాహనం తాక్షణిక వడి/ తాక్షణిక మోన్ను కొల

వడానికి స్పీడోమీటర్‌ను ఉపయోగిస్తారు

నిర్దిత కాలంలో వస్తువు మోన్ను తాక్షణిక వడి అంటారు

ఓడోమీటర్‌లో రీడింగ్ - కి.మీ.లో, స్పీడో మీటర్‌లో రీడింగ్ - km/hrలో ఉంటుంది

km/hrను m/secలోకి మార్చాలంటే = 5/18లో గుణించాలి

m/secను km/hrలోకి మార్చాలంటే

= 18/5తో గుణించాలి

ప్రశ్న : ఒక కారు గంటకు 90 కిలోమీటర్ల వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది. ఒక క్షణ సెకనుకు 15 మీటర్ల వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది.

అయితే దీని వేగం ఎక్కువ?

జ. కారు వేగం = 90 km/hr = 90 x 5/18

= 25 m/sec

bike = 15 m/sec

గ్రూప్-డీ.
ఆకీఆకీబి ప్రత్యేకం

కెమిస్ట్రీ

- కారు వేగం ఎక్కువ
- స్థానభ్రంశం (s), కాలం (t), గ్రాఫ్ వాలు (slope) = వేగం అవుతుంది
- వేగం = s/t

త్వరణం

- వేగంలోని మార్పు రేటును = త్వరణం అంటారు
- త్వరణం (a) = వేగం/కాలం
- సీజిఎస్ ప్రమాణం = cm/sec² (or) cm. sec⁻²
- ఎంకేఎస్ ప్రమాణం = m/sec² లేదా m.sec⁻²
- వేగంలోని మార్పురేటు పురుగుతూ ఉంటే - ధన త్వరణాన్ని తెలియజేస్తుంది
- వేగంలోని మార్పురేటు తగ్గితే ఉంటే - రుణ త్వరణాన్ని తెలియజేస్తుంది

ఉదా.

ఫ్లాట్‌ఫాంపిని సమీపిస్తున్న రైలు = రుణ త్వరణం

ఫ్లాట్‌ఫాం నుంచి కదులుతున్న రైలు = ధన త్వరణం

పైకి విసిరిన రాయి పైకి వెళ్లే సందర్భంలో = రుణ త్వరణం

పైకి విసిరిన రాయి కిందకి వచ్చే సందర్భంలో = ధన త్వరణం

గురుత్వ త్వరణం

(acceleration due to gravity)

గురుత్వాకర్షణ బల ప్రభావం వల్ల వస్తువు

వేగంలో కలిగే మార్పు రేటును - గురుత్వ త్వరణం అంటారు

భూమిపై 'g' విలువ -

9.8 m/sec² (or) 980 cm/sec²

చంద్రునిపై 'g' విలువ = 1.62 m/sec²

సూర్యునిపై 'g' విలువ = 27.4 m/sec²

(సుమారుగా)

ఘటం	ధనావేశం	రుణావేశం	విద్యుత్ విశ్లేష్యం	ఈఎంఎఫ్
వోల్టా	రాగి	జింక్	dil. H ₂ SO ₄	1.08v
లెక్టాంక్	కార్బన్	జింక్	NH ₄ Cl+MnO ₂	1.5v
నిర్జల	కార్బన్	జింక్	NH ₄ Cl+Mn ₂ O ₂	1.5v
బ్రెక్లేమేట్	కార్బన్	జింక్	dil. H ₂ SO ₄ +K ₂ Cr ₂ O ₇	2v

విద్యుత్

థెర్రీ ఆఫ్ మిల్ట్రీని ఆనే శాస్త్రవేత్త సీమ గుర్తించాన్ని. ఉన్ని వస్త్రంతో రుద్ది, ఆవేశాలు ఏర్పడతాయని గుర్తించాడు.

ఈయన్ని స్థిరవిద్యుత్తు అడ్యులు అంటారు

విలియం గిల్వర్ట్ ఆనే శాస్త్రవేత్త గాజుకడ్డిని సిల్క్ వస్త్రంతో రుద్దినప్పుడు ఆవేశాలు ఏర్పడతాయని గుర్తించాడు.

ఈ సందర్భంలో గాజు కడ్డి - ధనావేశాన్ని పొందింది

ఈ సందర్భంలో సిల్క్ వస్త్రం - రుణావేశాన్ని పొందింది

ఈయన్ని ఆధునిక స్థిర విద్యుత్తు అడ్యుడు లేదా స్థిరవిద్యుత్ పితామహుడు అని అంటారు

బెంజమిన్ ఫ్రాంక్లిన్ - 1752లో మేమూర్లోకి గాలిబటాలు ఎగురవేసి, ధన, రుణావేశాలను కనుగొన్నాడు

- ఈయన లైటనింగ్ కండక్టర్ (తటిద్వాహనం) ను కనుగొన్నాడు
- విలియం బెక్ట్వి విద్యుత్ ఒక కదిలే ప్రవాహంలో ఉంటుందని, దీనికి హ్యూమర్ అని పేరు పెట్టాడు
- లూయీ గార్వాన్ కప్పల మీద ప్రయోగాలు చేసి, జీవుల నుంచి విద్యుత్ ప్రవహిస్తుందని కనుగొన్నాడు
- దీన్నే జీవ విద్యుత్ (బయో ఎలక్ట్రిసిటీ) అంటారు
- దామన్ అల్వా ఎడిసన్ బల్బ్/ విద్యుత్ దీపాన్ని కనుగొన్నాడు
- అమెరికాలో విద్యుత్ ఉత్పత్తి కేంద్రాన్ని స్థాపించాడు
- మైఖెల్ ఫారడే - విద్యుత్ మోటార్, జనరేటర్, టైనను, ట్రాన్స్‌ఫార్మర్, విద్యుత్ విశ్లేష్యం (ఎలక్ట్రోలైట్స్) కనుగొన్నాడు
- ఈయన ఇంగ్లండ్‌లో విద్యుత్ పవర్‌ప్లాంట్‌ను స్థాపించాడు
- అయస్టేడ్ - విద్యుత్ ప్రవహిస్తున్న వలయం చుట్టూ ఆయస్కాంత క్షేత్రం ఏర్పడుతుంది
- విద్యుత్ - ఆయస్కాంతం - ఆయిర్ స్ట్ర్డ్
- తీగ చుట్టూ, ఆయస్కాంత అభివాహకాన్ని మారుస్తూ ఉన్నప్పుడు ప్రేరిత విద్యుత్ ఉత్పత్తి అవుతుందని చెప్పింది ఫారడే
- ఆయస్కాంతం - విద్యుత్ - ఫారడే

ఘటం

ఇది రసాయన శక్తిని - విద్యుత్ శక్తిగా మారుస్తుంది

దీని సంతకం (+) ఆనోడ్ (-) క్యాథోడ్

ఘటాలు - రకాలు

- నిర్జల ఘటం - రిమోట్, రేడియో, టార్న్‌లైట్
- లిథియం సెల్ - ర్యాపిటామ్, సెల్‌ఫోన్
- బటన్ సెల్ - డ్రస్ట్ వాచ్, లేజర్ లైట్
- క్లారఫుటం - ఎక్కువ కాలం చున్నిక కోసం

ఘటాల శ్రేణి, సమాంతర సందానం

E1, E2, E3 ఘటాలను శ్రేణి సందానం చేసినప్పుడు

ఫలిత EMF (E) = E1+E2+E3 అవుతుంది

సమాంతర సందానం చేసినప్పుడు, ఏ ఘటం

ఘటం	ధనావేశం	రుణావేశం	విద్యుత్ విశ్లేష్యం	ఈఎంఎఫ్
వోల్టా	రాగి	జింక్	dil. H ₂ SO ₄	1.08v
లెక్టాంక్	కార్బన్	జింక్	NH ₄ Cl+MnO ₂	1.5v
నిర్జల	కార్బన్	జింక్	NH ₄ Cl+Mn ₂ O ₂	1.5v
బ్రెక్లేమేట్	కార్బన్	జింక్	dil. H ₂ SO ₄ +K ₂ Cr ₂ O ₇	2v
విద్యుత్	థెర్రీ ఆఫ్ మిల్ట్రీని ఆనే శాస్త్రవేత్త సీమ గుర్తించాన్ని. ఉన్ని వస్త్రంతో రుద్ది, ఆవేశాలు ఏర్పడతాయని గుర్తించాడు.		EMF ఎక్కువగా ఉంటుండో, ఆదే ఫలిత EMF అవుతుంది	
	E1>E2>E3 =Ep=E1			
	E1<E2<E3 =Ep=E3			
	E1<E2>E3 =Ep=E2			
	E1=E2=E3 =Ep=E1/E2/E3			
	ఘటాల శ్రేణి సందానం వల్ల బ్యాటరీ ఏర్పడుతుంది			
	2v, 5v, 8v emf లు ఉన్న 3 ఘటాలను శ్రేణి, సమాంతర సందానం చేసినప్పుడు ఫలిత ఈఎంఎఫ్‌లను కనుగొనండి.			
	శ్రేణి - emf = 2+5+8 = 15v			
	సమాంతర - emf = 8v			
	సురక్ష			
	ఏకేఆర్ స్టడీ సర్కిల్			
	వికారాబాద్			

బహిరంగ ప్రదేశాల్లో ధూమపానాన్ని భారత్‌లో ఎప్పుడు నిషేధించారు?

(మే 08 తరువాయి)

- జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్‌లో భాగంగా చేపట్టిన కార్యక్రమాలను గుర్తించండి.
 - Accredited Social Health Activists (ASHA)
 - Rogi Kalyan Samiti/Patient Welfare Committee
 - Auxiliary Nurse Midwives (ANMs)
 - Janani Suraksha Yojana
 - 1, 3, 4
 - 2, 3, 4
 - 1, 2, 3
 - 1, 2, 3, 4
- కింది వాటిలో కాలా - అజారకు సంబంధించి సరైన వాక్యాలను గుర్తించండి.
 - ఇది బీహార్‌లో మాత్రమే కనిపించే వ్యాధి
 - కాలా-అజార్‌ను నియంత్రించే కార్యక్రమాన్ని 1990-91లో ప్రారంభించారు
 - 1
 - 2
 - 1, 2 రెండూ కాదు
- Father of Bacteriologyగా ఎవరిని పరిగణిస్తారు?
 - ఎరెస్టో బర్న్
 - రాబర్ట్ కోచ్
 - ల్యూవెన్ హుక్
 - పాస్చర్
- National Institute of Immunology ఎక్కడ ఉంది?
 - న్యూఢిల్లీ
 - హైదరాబాద్
 - బెంగళూరు
 - చెన్నై
- జాతీయ అంధత్వ నివారణ కార్యక్రమం (NPCB)ను భారత ప్రభుత్వం ఎప్పుడు ప్రారంభించింది?
 - 1975
 - 1976
 - 1977
 - 1978
- భారతదేశాన్ని పోలియోహిత దేశంగా ఎప్పుడు ప్రకటించారు?
 - 2018, మార్చి
 - 2012, మార్చి
 - 2014, మార్చి
 - 2011, మార్చి
- చల్దే పోలియో ఇమ్మునైజేషన్ కార్యక్రమాన్ని భారత్‌లో ఎప్పుడు ప్రారంభించారు?
 - 1995
 - 1996
 - 1997
 - 1998
- భారత్‌లో ఎయిడ్స్ వ్యాధి ఉనికి బయటపడిన సంవత్సరం?
 - 1982
 - 1984
 - 1986
 - 1988
- క్షయను దేని ద్వారా నివారించవచ్చు?
 - Etham butol
 - Isoniazid

- సీ) Pyrazinamide
- డీ) ఫైవన్నీ
- జాతీయ బోదకాలు నివారణ కార్యక్రమం (National Filaria Control Programme) ఎప్పుడు ప్రారంభించారు?
 - 1945
 - 1955
 - 1965
 - 1975
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా బోదకాలు వ్యాధిని ఏ సంవత్సరంలోగా పూర్తిగా నిర్మూలించగాని లక్షంగా నిర్ధించుకొన్నాడు?
 - 2018
 - 2019
 - 2020
 - 2025
- 80 శాతం కాలా-అజార్ కేసులు ఏ రాష్ట్రం నుంచి ఉన్నాయి?
 - బీహార్
 - జార్ఖండ్
 - పశ్చిమ బెంగాల్
 - ఉత్తర ప్రదేశ్
- జువనీన్ ఎన్‌సెఫలైటిస్‌కు సంబంధించి టీకాలను ఏ వయస్సు పిల్లలకు అందిస్తారు?
 - 0-5 సంవత్సరాలు
 - 1-15 సంవత్సరాలు
 - 1-10 సంవత్సరాలు
 - 5-10 సంవత్సరాలు
- జువనీన్ ఎన్‌సెఫలైటిస్ టీకాను భారత్‌లో ఎప్పుటి నుంచి అందిస్తున్నారు?
 - 2005
 - 2006
 - 2007
 - 2008
- మిషన్ ఇండ్రప్రదనుష్‌లో భాగంగా ఎన్ని వ్యాధులకు నివారణ టీకాలు అందిస్తున్నారు?
 - 5
 - 6
- 7
- 8
- మిషన్ ఇండ్రప్రదనుష్ మూడో దశ ఎప్పుడు ప్రారంభమైంది?
 - 2016, ఏప్రిల్
 - 2015, ఏప్రిల్
 - 2014, ఏప్రిల్
 - 2017, ఏప్రిల్
- గర్బిణులకు మిషన్ ఇండ్రప్రదనుష్‌లో భాగంగా అందించే టీకా?
 - క్షయ
 - H1B
 - ధనుర్వాతం
 - డెంగ్
- Auxiliary Nursing Midwife (ANM) లను ప్రతి 10,000 మందికి ఏ కార్యక్రమంలో భాగంగా నియమించారు?
 - Universal Immunisation Programme
 - మిషన్ ఇండ్రప్రదనుష్
 - జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య మిషన్
 - జాతీయ పట్టణ ఆరోగ్య మిషన్
- కింది వాటిలో సరికాని జతను గుర్తించండి.
 - NRHM- 2005 April
 - NUHM- 2013 May
 - UIP- 1985
 - Mission IndraDhanush - 2014 April
- ఆరోగ్య లక్ష్యాలను సాధించడానికి జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్‌ను ఎప్పుడు ప్రారంభించారు?
 - 2002
 - 2003
 - 2004
 - 2005
- జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ (2002)లో భాగంగా